

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟ ΘΕΜΕΛΙΟ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ (Μέρος Α')

Δημήτρης Κ. Μπάκας

Κρυφό μυστικό και μια πικρή διαπίστωση : ο πανάρχαιος θεσμός της ανθρώπινης ιστορίας, το βασικό κύτταρο του κοινωνικού οργανισμού, η **οικογένεια** περνάει, ειδικά, στους χρόνους μας, μια χωρίς προηγούμενο βαθιά **κρίση**. Δεν συμβαίνει τούτο **μόνον στις μεγαλουπόλεις ή στα αστικά κέντρα, αλλά και στο τελευταίο χωριουδάκι.**

Ευχόμαστε ολόψυχα, θαρρώ όλοι μας, να μη διαλυθεί η οικογένεια, που οδηγείται προς την αποσύνθεση, επειδή άπειρες ισχυρές κεντρόφυγες δυνάμεις ενεργούν επάνω της. **Οι συνέπειες του αφανισμού θα είναι, προπαντός για την Πατρίδα μας και για το γένος μας, ολέθριες.**

Παρεμφερείς, φυσικά, κλυδωνισμούς δέχονται όλοι **κοινωνικοί θεσμοί** μέσα στο απέραντο πέλαγος της ανθρωπότητας. Όλοι οι ανθρώπινοι όροι και θεσμοί της συλλογικής και ατομικής ζωής μας βρίσκονται σε **αέναη μεταβολή, γιατί κλονίζονται από τις ποικίλες ανάγκες και μεταβολές που δεν μπορούν να ικανοποιήσουν σε απόλυτο βαθμό.**

Οι θεσμοί, βέβαια, αντιστέκονται διαρκώς στη ροή της ιστορίας και επιζούν. Αυτοσυντηρούνται μέσα στη φυσική αδράνεια. Όταν, όμως, οι μεταβολές ξεπεράσουν κάποιο ανώτατο όριο αντοχής, τότε ακόμη και οι ανθεκτικότεροι **θεσμοί καταρρέουν.** Τούτο συμβαίνει τόσο με την οικογένεια, όσο και με το **πολίτευμα, οι πατρίδες, τα έθνη, το δίκαιο, η λατρεία κοκ,** περνούν τη δοκιμασία. **Εάν κατορθώσουν να προσαρμοστούν στις νέες καταστάσεις τότε επιβιώνουν.** Στην αντίθετη περίπτωση η αποσύνθεσή τους είναι **αναπόφευκτη.**

Ο πιο μεγάλος, όμως, κίνδυνος είναι η συνεχής διάβρωση με τη πάροδο του χρόνου, γιατί **τότε τα αποτελέσματα εμφανίζονται ξαφνικά και καταρρέουν οι θεσμοί.**

Αυτό ακριβώς συμβαίνει και με τον θεσμό της οικογένειας, που έχει γνωρίζει πολλές δοκιμασίες που τον υποχρέωσαν να αλλάξει δομή, τύπο και οργάνωση. Παλαιότερα η δομή της οικογένειας ήταν σύνθετη και πολύπλοκη πριν λάβει την σημερινή μορφή της (άνδρας, μητέρα, παιδιά έως την ενηλικίωσή τους). **Η τελευταία, αυτή, μορφή τείνει προς διάλυση. Και εδώ είναι το πρόβλημα.**

Ίσως, η κύρια αιτία είναι η **τεχνολογική πρόοδο, ο θρίαμβος της μηχανής,** ο επιμερισμός και η διαφοροποίηση της εργασίας σε βαθμό άγνωστο έως τώρα **άλλαξαν την ζωή των ανθρώπων.**

Η οικογένεια άρχισε να παραιτείται από παραδοσιακές λειτουργίες της, τη μία ύστερα από την άλλη. Οι γρήγορες επικοινωνίες, τα αεροπλάνα, έως τηλεόραση, οι συναλλαγές, οι αμοιβαία μεταφορά ιδεών, συνθηθειών μόδας και τόσα άλλα αλλάζουν τα σύνορα που πέφτουν. **Έτσι προετοιμάσθηκε και τελικά κορυφώθηκε η κρίση που απειλεί να διαλύσει σήμερα την οικογένεια!**

Το οικογενειακά οργανωμένο σπίτι υπήρξε επί αιώνες το **κέντρο,** όπου ικανοποιούνταν οι βασικές ανάγκες σε ικανοποιητικό βαθμό: Όχι μόνο ο έρωτας, η τεκνογονία, η αγωγή των παιδιών, η ψυχαγωγία της συντροφικής ζωής, αλλά και το μαγείρεμα, το κάθε είδος νοικοκύρεμα(ράψιμο, πλύσιμο κλπ.), επίσης η πρώτη **περίθαλψη στην αρρώστια και ειδικά στα γερατειά.**

Όλα αυτά τα αγαθά δεν μπορούσε να τα αποκτήσει και να εξασφαλίσει κανείς παρά μέσα με τον γάμο και την οικογένεια και φυσικά τα έχανε όλα αυτά **όταν ο γάμος διαλυόταν.** Ο εργένης και το γεροντοπαλλήκαρο, η χήρα ή η χωρισμένη γυναίκα ήταν **δυστυχείς, ανάπηροι άνθρωποι που υπέφεραν από την απομόνωση.**

Σήμερα, στις «εξελιγμένες»! κοινωνίες τα πράγματα έχουν αλλάξει ριζικά. Από τότε που η γυναίκα, και παντρεμένη, ακόμη και μητέρα παιδιών, εργάζεται **βιοποριστικά** τότε οι πλείστες ανάγκες καλύπτονται έξω από το σπίτι και χωρίς την οικογένεια.

Τα παιδιά εγκαταλείπονται στη φροντίδα της baby-sitter, έπειτα στο παιδικό σταθμό, νηπιαγωγείο, δημοτικό σχολείο... Το εστιατόριο έχει αντικαταστήσει τη σπιτική κουζίνα, τα έτοιμα φαγητά είναι πιο βολικά ακόμη και για φιλοξενία φίλων. Τα ποικίλα νοικοκυρέματα έχουν αναλάβει τα ραφεία και καθαριστήρια και φυσικά την περίθαλψη τα νοσοκομεία ή οι οίκοι ευγηρίας.

Για ψυχαγωγία πόσοι πραγματικά χαιρόνται τη θαλαπωρή του σπιτιού και της οικογένειας; Οι περισσότεροι τρέχουν να εγκαταλείψουν την **οικογένεια - εστία** για κάποιο κέντρο διασκέδασων!

Και απομένει ο **έρωτας!** Που όταν βρεθεί και αλλού έξω από το σπίτι, **τελικά η οικογένεια χάνει και τον τελευταίο λόγω ύπαρξής της, οπότε διαλύεται.** Ας δούμε πόσα διαζύγια υπάρχουν γύρω μας!

Εξ άλλου και τα παιδιά σήμερα απομακρύνονται από το σπίτι, πριν ενηλικιωθούν είτε για σπουδές είτε για δουλειά αναζητώντας την ... «ανεξαρτησία» τους νωρίτερα και μάλιστα αναζητούν και τη «συμβίωση» σε δικό τους σπίτι. Έτσι η οικογένεια χάνει πολύ γρηγορότερα τα νέα μέλη της.

Θα περίμενε κανείς ότι οι οικογένεια θα γινόταν πιο ενωμένη και ισχυρή, στερεότερη και συμπαγέστερη, φαίνεται, όμως, ότι στη πράξη η οικογένεια γίνεται πιο πληγωμένη.

Επί πλέον οι σύζυγοι που έρχονται πλέον τώρα τόσο κοντά και αρχίζουν να έχουν απαιτήσεις «ωριμότητας» ευγένειας στους τρόπους συμπεριφοράς, ηθικής ανοχής και καρτερίας, που συνήθως είναι δυσανάλογες προς τις πραγματικές διαστάσεις, με συνέπεια να αποκαλύπτεται το πόσο ο άλλος είναι κατώτερος από τις προσδοκίες του, με επακόλουθο συχνές προστριβές που καταλήγουν σε ανεπανόρθωτες ρήξεις!

Συμπερασματικά η οικογένεια βαδίζει δυστυχώς προς μία μορφή διάλυσης. Και φυσικά δεν είναι ένας απλός θεσμός για την κοινωνική ζωής μας. Η οικογένεια είναι το θεμέλιο της αγωγής των παιδιών, τα οποία είναι και τα μεγαλύτερα «θύματα»!

Βεβαίως μια χαλάρωση του θεσμού κρίνεται απαραίτητη για ευνόητους λόγους, όπως σπουδές, πλατύτερη κοινότητα δράσεις και ανάπτυξης, αλλά ο πυρήνας της οικογένειας παραμένει εξίσου πάντα πρωτογενής.

Υπάρχουν περιθώρια πολλά για προσεγγισθεί ένα όριο χρυσής τομής, μεταξύ οικογενειακού περιβάλλοντος και ατόμου και η οικογένεια να παραμένει ο σταθερός πόλος μικροκοινωνίας, μέσα στο οποία συγχωνεύονται όλες οι αντιθέσεις μεταξύ των ανθρώπων.

Να μετασχηματίζεται και να προσαρμόζεται διαρκώς στις συνθήκες του εξελισσόμενο περιβάλλοντος, αλλά να παραμένει το λίκνο και η εστία. Να λάβει πιο ευέλικτη μορφή ιεραρχίας, όπως γίνεται εξάλλου με όλους τους κοινωνικούς θεσμούς, αλλά να παραμένει ο σταθερός πόλος ανθρωποποίησης των μελών της.

(Μια προσέγγιση στο επόμενο).

Δημήτρης Κ. Μπάκας
05 Νοε 2021